

Vassányi M., Sepsi E., Voigt V., szerk.:

A spirituális közvetítő

BUDAPEST: L'HARMATTAN-KÁROLI, 2014

A tanulmánykötet valamennyi fejezete a világ szinte minden kultúrájában felbukkanó spirituális közvetítőket tárgyalja. A recenzió-műfaj formai-terjedelmi követelményei miatt nincs módom az összes tanulmány részletes ismertetésére, ezért közülük négyet fogok bemutatni, melyek elsősorban a sámánizmussal, illetve jóslással foglalkoznak. A kötet ezen fejezetei alaposan vizsgálják meg az adott témakört, és lényegretörően mutatják be az olvasóknak. A négy tanulmány a következő: *Az inuit sámán (angekkok) első rendszeres leírása* (Vassányi Miklós), *A sámán mint mediátor* (Hoppál Mihály), *A divináció mint spirituális közvetítés és a szinkronicitás összefüggései* (Sepsi Enikő), *Buile Suibhne – egy óír közvetítő a sámántól a szentig?* (Voigt Vilmos).

Vassányi Miklós tanulmánya *Az inuit sámán első rendszeres leírása* címet viseli, s részletesen kifejti, hogy a sámán mint spirituális közvetítő miként volt jelen a grönlandi eszkimók mindennapi életében. A témáról több jelentős tudományos munka napvilágot látott, a legkorábbi azonban Hans Egede (1686-1758) műve, amely *A régi Grönland új leírása* címet viseli. 1741-es megjelenését megelőzően kevés és pontatlan ismerettel rendelkeztek Európában Grönlandról és az ott uralkodó társadalmi-vallási viszonyokról. Ezt az állapotot változtatta meg a „Grönland apostola”-nak nevezett szerző, aki munkásságával kitörölhetetlenül beírta nevét az eszkimológia történetébe. *A régi Grönland új leírása* mintegy húsz fejezetet tartalmaz, melyekben Hans Egede részletesen kitér az inuit nép életmódján és Grönland földrajzán-élővilágán kívül a normannok betelepülésére és a térségben később elterjedt inuit vallásra is. Az inuit vallásra jellemző a sámán – mint közvetítő, spirituális vezető – funkciója és a személye köré kiépült hagyományok-tabuk rendszere, amely bizonyos szempontból hasonló más térségek sámánizmusához, de azoktól némely területen el is tér. Egede a következő témákat állítja kutatása középpontjába: az *angekkokká* (sámánná) válás, a *torngak* – segítőszellem – képzete, az *angekkok* három legfőbb feladata, az *angekkok* utazásai a túlvilágon, a „rendkívüli sámán” képzete, valamint az elvesztett lélek sámán általi visszaszerzése. A tanulmányban Vassányi Miklós az első három témát tárgyalja a történeti-filológiai elemzés módszerével és a vallástudományi értelmezés céljával.

Az *angekkokká* válás, és maga az inuit sámán fogalma is nagyon fontos az eszkimó sámánista vallási rendszer megértése szempontjából. Hans Egede művében nem határozta meg pontosan azt, hogy mi is az *angekkok*, de annyi bizonyos, hogy egy önmagát természetfeletti képességekkel rendelkezőnek beállító személyről van szó, akit Egede hol prófétaként ír le, hol pedig jóvendőmondónak nevez. Az inuit nyelvészet tanúságtétele szerint az *angekkok* szó szerinti fordítása „szellemhívó.” Ahhoz, hogy valaki „szellemhívó” legyen, el kell mennie az emberi közösségtől, hogy a tundrán vagy a távoli kősvatagban magányosan találkozhasson a szellemekkel. A találkozást követően a sámájelölt Egede szerint „meghal,” s három napig ebben az állapotban marad, míg a harmadik napon visszatér belé az élet, és „mint *angekkok* és bölcs ember tér vissza az övéihez.” A fentiekből Egede ironikus előadásmódja ellenére is világosan látszik, hogy az ember nem születik sámánnak, hanem azzá kell válnia. Ebben az átváltozásban a szellemek segítsége döntő, nélkülük a szellemhívó gyakorlatilag tehetetlen, s nem tudja elvégezni azon feladatait, melyeket a törzs megkövetel tőle. A sámánvá válás egyik fő jellemzője – a sámán megszerzett képességei mellett – a segítőszellem megszerzése is.

A segítőszellemet *torngaknak* vagy *tórnaknak* hívják, és jellemzően egyfajta személyes viszony áll fenn közte és a sámán között. Ő mindig a szellemhívó közepén van, őt és csakis őt szolgálja, valamint van saját neve, s vagy hím- vagy pedig nőnemű. Ezen felül csakis a sámán láthatja őt, más ember nem. Az inuit sámánok általában egyszerre több szellemmel is kapcsolatban állnak, hiszen nem minden szellem képes mindenfajta betegséget vagy krízist „kezelni.”

Az *angekkok*knak három feladata van. Ezek a jóslás, gyógyítás, túlvilági tájékozódás. A gyógyítás során elsősorban ráolvasást használ a sámán, ami diétával kiegészítve igyekszik megszüntetni a betegséget. A túlvilággal való kapcsolatfelvétel és az alvilágjárás képessége létfontosságú az eszkimó közösségek szempontjából, hiszen a hitük szerint a túlvilági hatalmaktól függ a sikeres vadászat és a bőséges zsákmány. Ezek hiányában a közösség napjai meg vannak számlálva. A jóslás is a sámán egyik fontos tevékenysége, a törzs tagjai tőle várják, hogy megjósoljon egyes haláleseteket, eseményeket vagy bármit a jövővel kapcsolatban, amit ők tudni szeretnének. Ilyenkor a sámán szeánszt tart, melynek során önkívületbe esik, és elváltozott hangon adja a jelenlevők tudtára a szellemek üzenetét.

Összefoglalva: a szellemhívó személye és képességei összetettek és fontosak a törzs tagjai számára. Ő a közvetítő a világok között, valamint számos módon segíti közössége működését és gyarapodását. Az, hogy képes kommunikálni a szellemekkel és a szellemvilággal, teszi őt pótolhatatlan szereplővé a grönlandi emberek életében.

Hoppál Mihály *A sámán mint mediátor* című tanulmány szerzője, melyben az eurázsiai sámánság hiedelemrendszerét vizsgálja fel az olvasók előtt. Ennek a hiedelemrendszernek a központi alakja a sámán, illetve sámánő, aki a közvetítő

szerepét tölti be az emberek és a szellemek világa között. A sámán több különleges képességet birtokol, valamint fontos feladatokat végez a törzs érdekében. Ezek a túlvilági utazás, gyógyítás, jóslás, áldozás.

A sámán egyik feladata a túlvilággal való kapcsolattartás, amelynek során képes volt a szellemek segítségét kérni és utazni a világok között. A gyógyítás mindig is a sámánok fontos feladata volt, melynek révén jelentős szerepet töltöttek be a törzs életében. A sámán volt az, aki a gyógyítás mellett a jóslás képességét is birtokolta, miáltal jóslataival támogatta, irányította a vadászokat a gazdag zsákmány reményében. A fentiekén kívül gyakran ő végezte el a törzs számára fontos áldozatokat, e tevékenysége miatt sok néprajzkutató tartja őt a paphoz hasonló vallási vezetőnek. A sámánoknak a fentiekén kívül volt még egy feladatuk: a legfőbb mítoszok, legendák ismerése, megőrzése és újraéneklése. Ezáltal ők voltak azok, akik a földi világ és a szellemvilág közti kapcsolattartás mellett közvetítettek a múlt és a jelen között is.

Összefoglalva: a sámánnak ismernie kellett a hiedelemrendszer valamennyi elemén kívül a gyógyítás-jóslás-áldozás fortélyait, és azokat a gyakorlatban is tudnia kellett alkalmazni, ha ezt az adott helyzet megkövetelte.

A sámánizmus számos kontinensen létezett és létezik ma is, de van valami, ami az eurázsiai sámánokban közös, ez pedig az, hogy mindannyian felhasználták az extázis technikáját a módosított tudatállapot eléréséhez. Ehhez kapcsolódik a segítőszellem képzelete, aki segít a sámánnak a túlvilági utazásban, melyre az csak módosított tudatállapotban képes. Tulajdonképpen a segítőszellem az, aki szimbolikusan átviszi a sámán lelkét vagy üzenetét a szellemvilágba. Ezeknek a szellemeknek több megjelenési formája is ismert, vagy ember-, vagy állatalakot öltenek fel. De akármilyen formája is legyen a szellemnek, erős kötelék van közöttük és az őt segítségül hívó sámán között, és e kapcsolat létfontosságú eleme a sámánság hitrendszerének.

A szellemeken kívül a sámánt körbevevő tárgyak is nagyon fontosak, mindegyikük kötődik mind a segítőszellemhez, mind a túlvilághoz. A tárgyak egyfajta leképződései a túlvilágnak, így a használatuk révén a sámán képes befolyásolni ama világ eseményeit, állapotát és utazni a világok között. A tanulmányt számos kép teszi gazdaggá, melyek jól bemutatják, hogy a sámánok milyen különleges és gazdag eszköztárat használtak fel céljaik érdekében. Az egyik ilyen fontos tárgy a „sámánlétra,” mely a sámánizmus egyik legfontosabb központi elemét, a *világfát* szimbolizálja. Ez a szimbólum számos sámánság-rendszerben felbukkan, és mindegyikben ugyanazt a szerepet tölti be: ezt a létrát kell megmásznia a sámánnak a segítőszelleme segítségével, hogy kommunikálhasson a megfelelő szellemmel vagy istenséggel az emberek és a törzs érdekében.

A segítőszellemeken és a tárgyakon kívül a zene és a sámánének is fontos közvetítők. Számos ábrázolást ismerünk, amelyek a dobot mint olyan eszközt mutatják be, melynek hangja egyfajta „segítség” a sámánnak. A dobot rituális tisztelet övezi a

törzs tagjainak szemében, és emiatt sokan úgy gondolják, hogy nem is maga a sámán utazik, hanem inkább a dob hangja száll fel az istenekhez. Fontos megemlíteni, hogy nem a sámán az, aki gyógyít, hanem a szellemek, akiknél kieszközölte ezt.

A tanulmány tehát lényeges ismereteket közöl a sámánizmus főbb területeiről, melyek a mai napig meghatározzák egyes területek kulturális arculatát. A sámánság és a sámán személye az emberiség egyik fontos történelmi-spirituális gyökere, amely több kontinensen is meghatározó tényező. A sámán – mint spirituális közvetítő – egy rendkívül összetett személy, aki irracionális képességei révén képes pozitívan befolyásolni az őt körülvevő emberek életét és azt a másik világot is, amely sokak szemében ismeretlen és láthatatlan. Ő a híd, amely összeköti a múltat a jelennel és a szellemek világát az emberek világával. Szerepe és személye napjainkban is meghatározó a térség őslakói között, akik tőle és segítőszellemeitől várják a segítségnyújtást.

Sepsi Enikő tanulmánya *A divináció mint spirituális közvetítés és a szinkronicitás összefüggései* címet viseli. A tanulmányban a szerző mind a divináció – jóslás –, mind a szinkronicitás fogalmait alaposan kifejti, és bőszéges külföldi szakirodalomra hivatkozva magyarázza el a fogalmak jelentését, fontosságát és egymásra gyakorolt hatásukat.

A jóslás fogalma, gyakorlata szinte egyidős az emberiséggel. Valamennyi kultúrában megtalálhatóak a jóslás nyomai, legyenek azok pusztán legendák vagy régészeti leletek. Spirituális szemszögből nézve a jóslásnak rengeteg változata volt, de a céljuk mindig egy és ugyanaz: kifizérkészni a jövő titkait. Az embert mindig is érdekelte az ismeretlen, legyen szó fel nem fedezett földekről vagy pedig a múlt-jelen-jövő titkairól.

A tanulmány a jósláson kívül a szinkronicitás fogalmát is részletesen tárgyalja. Szinkronicitás alatt olyan jelenséget ért, amely a három hagyományos összefüggérendszeren (idő, tér, ok-okozat) kívül létezik. A szinkronicitásról mint jelenségről akkor beszélhetünk, ha valamely külső esemény és egy belső esemény valamely jelentékeny módon egybeesik, pontosan egy időben történik meg (például egy ember halálakor az óra abban a pillanatban megáll).

Voigt Vilmos tanulmánya a *Buile Suibhne – egy óir közvetítő a sámántól a szentig?* címet viseli, s a nyugat-európai ír-skót-burgund legendák világába pillanthatunk be általa. A tanulmány központi alakja Buile Suibhne, aki a legendák szerint király volt, és abban a korban élt, amikor Írországbán a pogány és a keresztény kultúra egyszerre volt jelen. A legenda úgy tartja, hogy a király pogány volt, és nem akarta, hogy a keresztények templomot építsenek a birtokán. Emiatt egy keresztény szerzetes többször is átkot mond rá, amely végül is egy csata folyamán „fog” a királyon: Buile megőrül, és ruhátlanul beveszi magát az ír erdőszégekbe.

Joggal merül fel a kérdés, hogy mi a közös egy óir pogány király és a sámánizmus között? A legendák számos olyan elemet társítanak Buile Suibhnehez,

melyek hasonlóságot mutatnak a sámánizmus klasszikus jeleihez. Ilyen elemek többek között az óír király misztikus utazásai a Föld és az Ég között, valamint az, hogy kerüli az emberi társadalommal való érintkezést. A legendák szerint többször is találkozik olyan személyekkel, akik közel állnak a spirituális világhoz (boszorkányok, szentek, papok), és akik hol ártani, hol pedig segíteni akarnak neki. Bolyongása során hatalmas utat jár be, hol a fákon, hol pedig a földön folytatva útját, és többször is felugrik az égig.

A tanulmány részletesen leírja az óír legendák egy kevésbé ismert alakját, aki első pillantásra a sámánéhoz hasonló képességeket birtokolt. Buile Suibhne alakja számos misztikus vonást visel magán, aminek köszönhetően spirituális közvetítőnek is tekinthetjük. A bolyongó király úgyszólván egy letűnt kor szelleme, története jól bemutatja a korabeli ír emberek gondolkodásmódját és hitvilágát egyaránt.

A fent részletesen bemutatottakon kívül számos további tanulmány olvasható még a kötetben, összesen három fejezetbe osztva: „Vallástörténet;” „Vallásetnológia;” „Vallásantropológia és valláslélektan.” A vallástörténeti fejezet tanulmányainak sorát Schiller Vera: *A pythia mint spirituális közvetítő* című műve nyitja, ezt követi Nagypál Szabolcs tanulmánya *A közvetítő fogalma a keresztény gondolkodásban* cím alatt. K. Gábor János *A sivatagi atyák mint közvetítők a kopt Apophthegmata Patrumban* című írása az ókori szerzetesség világába kalauzol minket, Hamar Imre pedig *Buddha tanainak közvetítése – indiai mahájána szútrák, kínai apokrif iratok, tibeti gtermák* címmel a távol-keleti vallások világába viszi az olvasót. Voigt Vilmos fent részletesen bemutatott művét Imregh Mónika *Marsilio Ficino – orvos-ságos ember vagy a szellem gyógyítója? A De vita libri tres asztrológiai és mágikus vonatkozásai* című tanulmánya követi, mely a sokarcú olasz reneszánsz egy érdekes oldalát mutatja be a nagy filozófus, Ficino idehaza kevésbé olvasott művéen keresztül. A fejezetet Spät Eszter *Akik könyvbe esnek – jezidi látók Észak- Irakban a 21. század elején* című írása zárja, mely az Irakban élő jezidi vallási kisebbség iratait és szokásait mutatja be.

A vallásetnológiai fejezetet Pócs Éva: *Kommunikáció a tündérekkel Délkelet – Európában* című tanulmánya nyitja, majd Vassányi Miklós fent ismertetett szövege következik. Utána az inuit sámánság tematikáját Bakos Áron: *A spirituális közvetítő Franz Boas The Central Eskimo című művében. A monográfia tudománytörténeti vonatkozásai* című tanulmánya viszi tovább, ezt követi Hoppál Mihály fent tárgyalt írása. Változatlanul a sámánság témakörébe vág a két következő tanulmány is: Birtalan Ágnestől a *Sámánszleng? Mongol sámánarratívák nyelvi tanulságai*, illetve Dyekiss Virágtól a *„Ha az emberek éheznek, minket feleslegesen hívnak sámánnak.” A nganaszan sámánok tevékenysége.*

A harmadik, utolsó fejezet a „Vallásantropológia és valláslélektan” cím alatt először Gyimesi Júlia *Spiritizista médiumok a magyar pszichológia történeté-*

ben című tanulmányát közli, amelyet Lázár Imre *Az áldozat rózsafüzére – egy magánkinyilatkoztatás dokumentumai* című írása követ. Korpics Márta *A látnok mint közvetítő* és Lovász Irén „*Médium vagyok*” – egy női spirituális közvetítő *Budapesten* című írásait Sepsi Enikő fent már tárgyalt tanulmánya követi. A kötetet két pszichológiai és egy irodalomtudományi tanulmány zárja: egyfelől Mirnics Zsuzsanna, Vass Zoltán és Kövi Zsuzsanna *Bensőséges kapcsolatok és istenkép*, valamint Zsirosné Seres Judit, Vass Zoltán és Mirnics Zsuzsanna *Spirituális közvetítő személyek és terek* című, másfelől Spannraft Marcellina *A költő mint spirituális közvetítő* című tanulmánya.

Pető László

A VALLÁSTUDOMÁNYI SZEMLE CÍMŰ FOLYÓIRAT JELLEGÉRŐL ÉS CÉLJAIRÓL

1. A *Vallástudományi Szemle* című folyóirat 2005 tavaszán indult, első két száma 2005-ben jelent meg. A szerkesztőségben és a szerkesztő bizottságban az ország jelentősebb vallástudományi műhelyének több neves munkatársa található. A folyóirat évente négyszer jelenik meg. Az alapító jogokat a Károli Gáspár Református Egyetem gyakorolja.

2. Annak ellenére, hogy a folyóirat egy intézmény égisze alatt jelenik meg, kezdettől szélesebb alpra helyezkedve értelmezi önmagát. Sokak véleménye szerint világos ugyanis, hogy egy felekezetszemleges vallástudományi folyóirat fontos hiánypótló a magyar folyóiratok palettáján. Eddig a vallástudomány különböző területei jobbára a különböző vallások, felekezetek által indított orgánumban jelentek meg, a szemleges, „világi” fórum, szerteágazó okok miatt több évtizede hiányzik, holott egyre növekvő igény van rá.

3. A folyóirat publikációs lehetőséget, véleménycsere és vitafórumot kíván teremteni a vallástudományt, annak bármely területét és azt bármilyen világnézeti alapról művelők számára. Senkit nem rekeszt ki, nincs semmiféle előzetes fenntartása senkivel szemben, mindenkit szívesen lát szerzői között, akinek értékes gondolatai, figyelemreméltó tudományos eredményei, vagy egyéb értékes mondandója van a vallástudományhoz kapcsolódóan.

4. Fontosnak tartja, hogy közölje, és ha kell, ütköztesse a különböző tudományos álláspontokat. Az írások szerzőjük álláspontját, felfogását képviselik, és nem a szerkesztőségét. A folyóirat nyitott akar lenni minden vélemény és minden kritika számára, amíg az megmarad a tudomány keretein belül (tehát nem vallások vagy személyek ellen irányul), viszont elzárkózik attól, hogy bármilyen vallást vagy felekezetet hasábjain akár propagáljanak, akár támadjanak.

5. Ösztönzője, gerjesztője akar lenni e tudományterületen a különféle műhelymunkának, előmozdítója akar lenni a tudományszervezés terén a vallástudomány akadémiai szintű felfejlesztésének, hozzá akar járulni a vallástudomány tartalmi és szervezeti épüléséhez.

6. Rendszeresen hírt kíván adni a tudományág eredményeiről. Bemutatja a megformált és akkreditált szakképzési tanterveket, forráskutatásokat közöl, hírt ad

tudományos fokozat szerzésekről, védésekről, habilitációkról, az MTA Vallástudományi Elnöki Bizottsága munkájának közérdeklődésre számot tartó elemeiről.

7. Recenzió rovata folyamatosan figyelemmel kíséri és bemutatja a tudományág friss könyvanyagát, tankönyveket, filmeket és egyéb médiumokat, ismerethordozókat.

A fent említett törekvésekhez még azt szükséges hozzáfűzni, hogy az eddig kikerült irányok nem zártak, a profil rugalmas, alakítható, fókusza bármerre és bármikor tágítható, nem akar lemaradni semmiféle olyan mozzanatról, mely a vallások, a hozzájuk kapcsolódó szervezetek és fórumok, egyáltalán a vallásos emberek, vagy a nem vallásos emberek, az emberiség élete, életminősége szempontjából jelentős, illetékesnek érzi magát az ember és a transzcendencia viszonyának, küzdelmének minden fontos mozzanatában.

A Vallástudományi Szemle szerkesztősége

ÚTMUTATÓ SZERZŐKNEK ÉS SZERKESZTŐKNEK

A szöveget Word formátumban, *rtf*kiterjesztéssel kérjük elektronikus úton elküldeni a következő címre: vallastudomanyiszemle@kre.hu. Tanulmányok esetében általában 1 szerzői ív (mindennel együtt kb. 40 000 leütés) terjedelmű írásokat várunk, de indokolt esetben hosszabb is lehet a szöveg. Recenziók esetében a várt terjedelem 5000-10 000 leütés.

A szöveget a lehető legkevesebb formázással kérjük. A főszövegben használt alaptípus a 12 pontos Times New Roman legyen, lábjegyzetben 10 pontos Times New Roman. Ha a szöveg külön fontkészletet igényel, kérjük azt csatolni, valamint a szöveget pdf formátumban is csatolni, az idegen fontkészleten írt szöveg ellenőrzése céljából. A főszöveget sorkizártan, 1,5-es sortávolsággal, a bekezdések elején behúzás nélkül kérjük. A lábjegyzetet sorkizártan, szimpla sortávolsággal.

A hivatkozásokat lábjegyzetekkel és nem végjegyzetekkel kérjük. Nem kötelező, de szívesen vesszük, ha van a tanulmányok végén külön bibliográfia, ilyenkor ajánljuk a jegyzetekben a szerző és évszám feltüntetésével megadott rövid hivatkozást. Ha nincs külön irodalomjegyzék, akkor az első hivatkozás esetében teljes hivatkozást kérünk, minden bibliográfiai adattal, utána pedig a további hivatkozásokban a rövid, szerzőt és évszámot megadó hivatkozással. Kérjük, hogy *i. m.* hivatkozást csak abban az esetben használjanak, ha egy szerzőtől egyetlen művet idéznek.

A szerző vezetéknevét kiskapitálissal kérjük, folyóiratcikk, könyvfejezet címét idézőjelek között, normál betűvel; folyóirat, könyv címét dőlt betűvel.

HIVATKOZÁSOK TELJES LÁBJEGYZETBEN ÉS A BIBLIOGRÁFIÁBAN

1. Könyv és könyvfejezet esetében:

SZERZŐ: *Cím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

SZERZŐ: „Fejezetcím”. in *Uő: Könyvcím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

2. Gyűjteményes kötetek és bennük megjelenő írások esetében:

SZERKESZTŐ – SZERKESZTŐ (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám.

SZERZŐ: „Cím”. in Szerkesztő – Szerkesztő (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

3. Folyóiratcikkek esetében:

SZERZŐ: „Cím”. *Folyóirat címe*, Évfolyamszám római számmal, Évszám/Sorszám. Hivatkozott oldalak.

4. Heti- és napilapokban megjelent cikkek esetében:

SZERZŐ: „Cím”. *Lap címe*, Évfolyam, Lap száma, Évszám. Hónap. Nap. Oldalszám.

HIVATKOZÁSOK RÖVID LÁBJEGYZETBEN

1. Egy szerző egy művének használata esetén:

SZERZŐ: i. m. Hivatkozott oldalak.

2. Egy szerző több művének használata esetén:

SZERZŐ (Évszám): Hivatkozott oldalak.

3. Előző lábjegyzetben hivatkozott irodalom másik szövegrésze esetében:

Uo. Hivatkozott oldalak.

Minden esetben pontos irodalmi hivatkozást kérünk, megjelölve a pontos kezdő és záró oldalszámot (tehát kerüljük a 251kk. vagy 251sqq. formát), a két oldalszám között gondolatjellel (-). Kérjük, az oldalszámot (p. vagy o.) csak abban az esetben egyértelműsítsék, ha a hivatkozott munka jellegéből (katalógus, képkötet) nem volna egyértelmű, hogy oldalszámról van szó. Internetes hivatkozások esetében kérjük ellenőrizni, hogy a hivatkozott oldal elérhető-e, és az utolsó megtekintés dátumát kérjük zárójelben megadni.

Klasszikus auktorok idézésénél nem kell kiskapítálist alkalmazni. Auktorok neveit és műveit lehetséges a szakmában elfogadott rövidítésekkel jelezni, külön magyarázat, feloldás nélkül. Tudományos közéletünkben kevésbé ismert szakfolyóiratok, sorozatok, kézikönyvek címét ne rövidítve írják, csak akkor, ha van a cikk végén bibliográfia vagy rövidítésjegyzék.

Idegen nyelvű, latin betűs idézeteket, kifejezéseket kérjük dőlt betűvel szedni. A görög, héber, kopt és szír idézeteket a megfelelő betűvel (más nyelvű szövegeket is szívesen látunk eredeti írásmóddal). Kérjük, hogy ne külön héber, görög stb. betűkészletet használjanak, hanem *unicode* betűket (ha egyes

ékezetes betűket az alaptípussal nem tudnak létrehozni, Palatino Linotype betűtípust ajánlunk)! Dőlt betűs idézetek esetén nem szükséges idézőjel is használni. Ha az idézet zárójelen belül szerepel, a zárójel is legyen dőlt.

A görög neveket a tudományos helyesírási átírásban, egy cikkben belül következetesen kérjük megadni. A görög neveket ne a latinos átírásban adjuk meg (pl. Achilles, Homerus stb.).

Képek esetén a képaláírásokat a szöveg végén beszámozva kérjük megadni. A képeket ne ágyazzák be a dokumentumba, hanem külön képfájlban, a lehető legnagyobb méretben és felbontásban (minimum 1000×1000 pixel) küldjék, és a szövegben egyértelműen jelöljék, hová kérik beilleszteni azokat.

Recenzió esetében a recenzeált könyv minden könyvészeti adatát kérjük megadni a cikk címében vagy alcímében.

A korrektúrát a Word *Eszközök* menüjének *Változások követése* gombja alatt a *Módosítások elfogadása vagy elvetése* lehetőségnél, az *Elfogadja*, illetve *Elveti* gombokkal az adott helyen jelezve kérjük vissza.

A Vallástudományi Szemle szerkesztősége

A FOLYÓIRAT MEGVÁSÁROLHATÓ

Budapest

Püski Kiadó Kft. Könyvesház

1013 Bp. Krisztina krt. 26.

Írók Boltja

1061 Bp. Andrássy út 45.

Bibliás Könyvesbolt

1092 Budapest, Ráday u. 28.

Szent István Társulat Könyvesboltja

1053 Bp. Kossuth Lajos u. 1.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Könyv- és Jegyzetbolt

1088 Bp. Múzeum krt. 6–8.

L'Harmattan Könyvesbolt

1053 Budapest, Kossuth L. u. 14–16.

Párbeszéd Könyvesbolt

1085 Budapest, Horánszky u. 8.